

Knowledge Management

*แนวทางการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายสุทธการ
กรณีศึกษาด้านสุทธการเบตง*

คำนำ

ด้วยการให้บริการของกรมศุลกากรในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานในหลายบริบทเพื่อให้การบริการศุลกากรเกิดความทันสมัย รวดเร็ว สามารถอำนวยความสะดวกทางการค้าและส่งเสริมระบบโลจิสติกส์ของประเทศ ส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศด้วยมาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการปกป้องสังคมให้ปลอดภัยด้วยระบบควบคุมทางศุลกากร และจัดเก็บภาษีอากรอย่างเป็นธรรม โปร่งใส มีประสิทธิภาพ กรมศุลกากรจึงพิจารณาเห็นว่าการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กร (Customs Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กรเป็นวิธีในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาองค์กรโดยส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานโดยเฉพาะความรู้เทคนิคเฉพาะด้านการปฏิบัติงานศุลกากรให้เป็นระบบสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกง่ายต่อการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานจริง สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร เกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร

การจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กร (Customs Knowledge Management : KM) เรื่อง แนวทางการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร กรณีศึกษาด้านศุลกากรเบตง ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการองค์ความรู้ (KM) ของด่านศุลกากรเบตง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตาม กฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองการให้บริการแก่ประชาชนและผู้ประกอบการได้อย่างถูกต้อง

คณะกรรมการหวังว่าการจัดการองค์ความรู้ภายในองค์กรฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานของด่านศุลกากรเบตง รวมทั้งประชาชนผู้รับบริการในภายภาคหน้าต่อไป

คณะกรรมการจัดการองค์ความรู้

ด่านศุลกากรเบตง

๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่หนึ่ง	
วัตถุประสงค์การดำเนินงาน	๑
ข้อมูลทั่วไป	๑
สถานที่ตั้งด้านศุลกากรเบตง	๒
ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของด้านศุลกากรเบตง	๒
ภารกิจของด้านศุลกากรเบตง	๓
สถิติงานคดีของด้านศุลกากรเบตง	๔
ส่วนที่สอง	
กฎหมายศุลกากร	๖
การกระทำความผิดหรือฐานความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่สำคัญ	๗
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๘
ส่วนที่สาม	
การดำเนินการเกี่ยวกับคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร	๑๖
การติดตามผลการดำเนินการ	๑๘
แผนผังแสดงขั้นตอนการพิจารณาคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร	๑๙
บรรณานุกรม	๒๐

ส่วนที่หนึ่ง

วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

การจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร กรณีศึกษาด้านศุลกากรเบตง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตาม กฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติ
๒. เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองการให้บริการแก่ประชาชน/ผู้ประกอบการได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้องค์ความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปเผยแพร่ พร้อมเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านพิธีการศุลกากรเกี่ยวกับการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร

ข้อมูลทั่วไป

ประเทศไทยมีจังหวัดที่มีพรมแดนทางบกติดกับประเทศมาเลเซียจำนวน ๕ จังหวัด คือ สตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส ซึ่งแต่ละจังหวัดมีด่านศุลกากรที่เป็นจุดเชื่อมต่อการค้าข้ามพรมแดนของสินค้า ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางรถไฟ ดังนี้ ด่านศุลกากรวังประจัน จังหวัดสตูล ด่านศุลกากรบ้านประกอบ ด่านศุลกากรสะเดา และด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา ด่านศุลกากรเบตง จังหวัดยะลา ด่านศุลกากรตากใบ ด่านศุลกากรสุโหงโกลก และด่านศุลกากรบูเก๊ะตา จังหวัดนราธิวาส โดยด่านศุลกากรทางบกที่มีมูลค่าการค้าสูงสุด ได้แก่ ด่านศุลกากรสะเดา ซึ่งเป็นด่านทางบกที่ติดกับรัฐเกดะห์ประเทศมาเลเซีย ตามด้วยด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ และด่านศุลกากรสุโหงโกลก

ภาพที่ ๑ จังหวัดในประเทศไทยที่มีพรมแดนทางบกติดกับประเทศมาเลเซียจำนวน ๕ จังหวัด

ด้านศุลกากรเบตงเป็นด้านศุลกากรทางบก สังกัดสำนักงานศุลกากรภาคที่ ๔ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ตั้งอยู่ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลาเป็นด้านศุลกากรที่ตั้งอยู่ตอนใต้สุดของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอเป็งกาลัยฮูลู รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ประชาชนของทั้ง ๒ ประเทศไปมาติดต่อค้าขายกันโดยตลอด ใช้ภาษามลายูและภาษาจีนเป็นภาษาท้องถิ่น มีการนับถือศาสนาและความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่

ภาพที่ ๒ ด้านศุลกากรเบตง

สถานที่ตั้งด้านศุลกากรเบตง

สถานที่ตั้งของด้านศุลกากรเบตง ตั้งอยู่ที่ บ้านกาแป๊ะฮูลู ถ.สุขยางค์ ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่ติดกับอำเภอเป็งกาลัยฮูลู รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของด้านศุลกากรเบตง

ด้านศุลกากรเบตง ตั้งอยู่ในจังหวัดยะลา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดและแบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ด้านศุลกากรเบตง รับผิดชอบในเขตพื้นที่ จังหวัดยะลา ยกเว้น ๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองยะลา อำเภอยะหา และ อำเภอรามัน ซึ่งเป็นพื้นที่ความรับผิดชอบของด้านศุลกากรปัตตานี มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น ๓,๒๔๗ ตารางกิโลเมตร

ภาพที่ ๓ แผนที่ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของด่านศุลกากรเบตง โดย
 ทิศเหนือ ติดจังหวัดสงขลาและปัตตานี
 ทิศตะวันตก ติดรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
 ทิศตะวันออก ติดจังหวัดนราธิวาส
 ทิศใต้ ติดรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย

ภารกิจของด่านศุลกากรเบตง

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก
๒. ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ
๓. ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการรับปฏิบัติพิธีการศุลกากร สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลและรถยนต์โดยสารต่างประเทศ ที่เดินทางเข้า - ออก เพื่อการท่องเที่ยว
๔. ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลางและของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ
๕. ประสานงาน ให้ความร่วมมือและให้คำปรึกษาแนะนำในการอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดน
๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สถิติงานคดีของด้านศุลกากรเบตง

ด้านศุลกากรเบตง อ.เบตง มีพื้นที่ติดกับด่านบูกิตปิอราปิต รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย สูงเป็นอันดับที่ ๓ รองจาก จังหวัดสงขลาและจังหวัดนราธิวาส อีกทั้งมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบและปฏิบัติงานพิจารณาคดี ดำเนินการเกี่ยวกับความผิดตาม พ.ร.บ.ศุลกากร โดยควบคุมตรวจสอบให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย (ผู้ถูกจับกุม, ผู้จับกุม, และบุคคลที่เกี่ยวข้อง) รวมทั้งงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย เพื่อความเป็นธรรมก่อนประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชนและราชการ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีจำนวนคดีทั้งหมด ๑๙๐ คดี คดีที่ปรากฏส่วนใหญ่ที่ด้านศุลกากรเบตงจะเป็นคดีการปฏิบัติพิธีการไม่ถูกต้อง จำนวน ๑๓๔ คดี รองลงมาเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้จับกุมเองจำนวน ๔๔ คดี และคดีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นหรือตำรวจเป็นผู้จับกุมและได้นำส่งของกลางมาเก็บรักษาที่ด้านศุลกากร จำนวน ๑๒

ประเภทคดี	ปีงบประมาณ		
	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔
คดีปฏิบัติพิธีการไม่ถูกต้อง	๑๘	๒๕	๑๓๔
ศุลกากร	๓๘	๓๙	๔๔
หน่วยงานอื่น	๑๔	๒๓	๑๒
รวม	๗๐	๘๗	๑๙๐

ตารางที่ ๑ แสดงสถิติงานคดีของด้านศุลกากรเบตง ย้อนหลัง ๓ ปีงบประมาณ

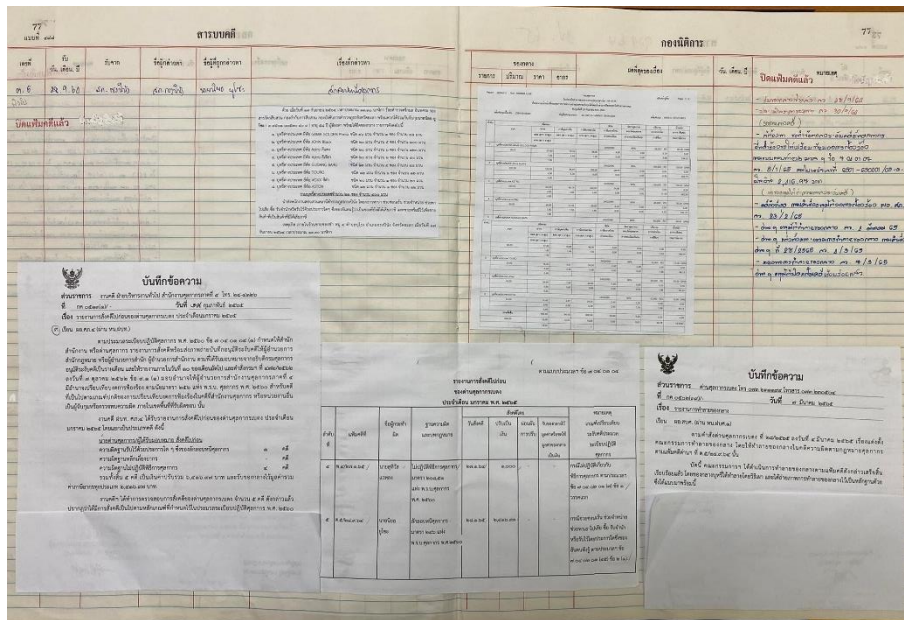
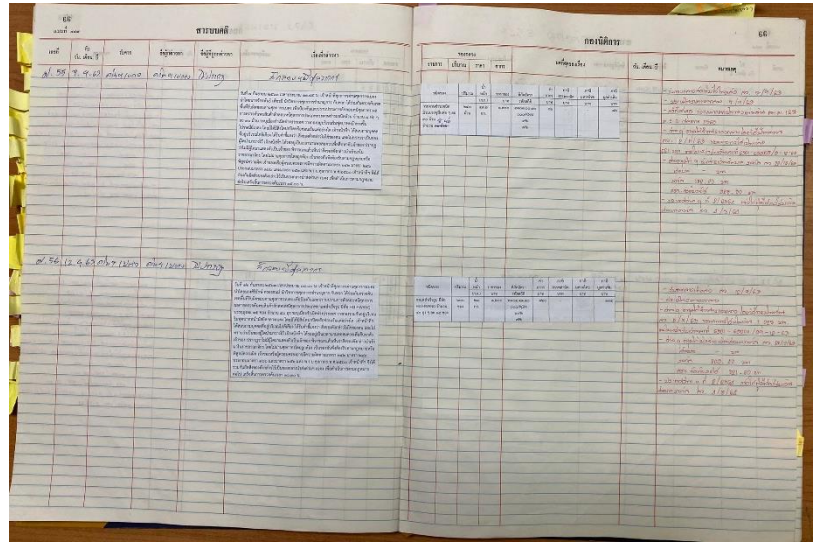
จากตารางสถิติงานคดีของด้านศุลกากรเบตงข้างต้นจะเห็นว่าในปี พ.ศ.๒๕๖๕ จำนวนงานคดีปฏิบัติพิธีการไม่ถูกต้อง มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวจากปีก่อนหน้า เนื่องจากเป็นปีที่ด้านศุลกากรเบตงได้เปิดทำการด่านพรมแดนอย่างเป็นทางการเป็นปกติ หลังจากที่ปิดด่านพรมแดนนานกว่า ๒ ปี เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้มีงานคดีที่เกี่ยวข้องกับรถยนต์ที่จดทะเบียนทั้งในและต่างประเทศปฏิบัติพิธีการศุลกากรไม่ถูกต้องจำนวนมาก ทั้งนี้งานคดีของด้านศุลกากรเบตงจะมีการจัดทำสารบบคดี (แบบ ๔๘๗) เพื่อควบคุมงานคดีให้เป็นระบบ และสะดวกในการค้นหา ติดตามผลคดี ตลอดจนจรรยาละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับคดีทั้งหมด ซึ่งจะมีข้อเท็จจริงโดยย่อเกี่ยวกับคดีว่าเป็นอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการทำสถิติจับกุมและมูลค่าของกลางได้โดยถูกต้องในแต่ละเดือนแต่ละปี คดีปรากฏส่วนใหญ่ที่ด้านศุลกากรเบตง ศก.๔ จะเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้จับกุมเอง เจ้าหน้าที่ศุลกากรร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นหรือตำรวจเป็นผู้จับกุมและได้นำของกลางมาเก็บรักษาที่ด้านศุลกากร และคดีเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการไม่ถูกต้อง การจัดทำสารบบคดี โดยแบ่งเป็นแฟ้มคดี ๒ ประเภท ดังนี้

๑. สารบบคดีศุลกากร แบ่งเป็น

- แฟ้มคดี ศ.(ลำดับที่)/(ว.ด.ป.ที่จับกุม) เป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้จับกุม หรือร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น
- แฟ้มคดี พ.(ลำดับที่)/(ว.ด.ป.ที่จับกุม) เป็นคดีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากรไม่ถูกต้อง

๒. สารบบคดีตำรวจ หรือเรียกว่าแฟ้มคดี ต.(ลำดับที่)/(ว.ด.ป.ที่จับกุม) เป็นคดีที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น หรือ ตำรวจเป็นผู้จับกุม แล้วนำส่งที่ด้านศุลกากร

การลงสารบบ (แบบ ๔๘๗) เป็นการบันทึกการดำเนินการเกี่ยวกับคดีตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดและเป็นการ ควบคุม ติดตามการดำเนินการด้านคดี มีรายละเอียดบันทึกดังนี้ เลขที่แฟ้มคดี ว.ด.ป.ที่รับแฟ้มคดี เจ้าหน้าที่ผู้ จับกุม ผู้ที่ถูกจับกุม เรื่องที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด รายละเอียดของกลาง ราคาและภาษีของกลาง ผลที่สุดของเรื่อง แต่ละขั้นตอน

ภาพที่ ๔ ตัวอย่างสารบบคดี (แบบ ๔๘๗) ของด้านศุลกากรเบตง

ส่วนที่สอง

กฎหมายศุลกากร

กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายภาษีอากรอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ โดยมีพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ เป็นกฎหมายหลัก มีเนื้อหาสาระสำคัญเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนผู้ประกอบการการค้า ซึ่งกำหนดให้รัฐมีอำนาจควบคุมและจัดเก็บภาษีอากรสำหรับสินค้าหรือของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีศุลกากรมีหลายประการ เช่น เพื่อเป็นรายได้ของรัฐ เพื่อควบคุมและจำกัดการบริโภคและอุปโภคสินค้าและบริการบางชนิด เป็นต้น ภาษีศุลกากรจึงมีความสำคัญต่อทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ และเพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายศุลกากรจึงต้องมีสภาพบังคับเหนือเอกชน โดยการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาไว้ในกฎหมายศุลกากร เพื่อบังคับกับการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติหรือระเบียบพิธีการศุลกากรซึ่งกระทบกระเทือนต่อรายได้จากภาษีอากรของรัฐเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา สำหรับความผิดศุลกากรมีลักษณะพิเศษโดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดสามารถขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากรโดยเสียค่าปรับตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด แต่อย่างไรก็ตาม ความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นความผิดที่เกิดจากข้อห้าม ซึ่งมีสภาพเป็นความผิดทางเทคนิค ไม่ใช่ความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดในตัวเอง ดังนั้น จึงมีลักษณะพิเศษที่ยกเว้นหลักความรับผิดชอบอาญาทั่วไปอยู่หลายประการ ได้แก่ ความผิดบางฐานความผิดไม่คำนึงถึงเจตนา เช่น ความผิดฐานสำแดงเท็จ ตามมาตรา ๒๐๒ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัด ตามมาตรา ๒๔๔ การพยายามกระทำความผิดบางฐานความผิดรับโทษเท่ากับการกระทำความผิดสำเร็จ เช่น ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร ตามมาตรา ๒๔๓ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัด ตามมาตรา ๒๔๔ บางฐานความผิดผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ได้รับโทษเท่าตัวการ เป็นต้น

กฎหมายศุลกากรยังรวมถึงพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ.๒๕๓๐ โดยมีสาระสำคัญ กำหนดวิธีการคำนวณเงินอากร หลักเกณฑ์การตีความ พิกัดอัตราอากรขาเข้า-ขาออก การยกเว้นอากรและลดอัตราอากร เป็นต้น ผู้นำของเข้าและผู้ส่งของออกจึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด จัดระเบียบการค้าการนำเข้า-ส่งออก หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบว่าผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องถือว่ายังปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร จึงไม่อาจเรียกเก็บภาษีอากรได้ และต้องดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกและหากกฎหมายกำหนดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดก่อน ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดนั้น

ซึ่งในบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ถ้าผู้กระทำความผิดยินยอมใช้ค่าปรับ หรือได้ทำความตกลงหรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกันตามที่อธิบดีเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะงดการฟ้องร้องเสียก็ได้ และให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่ ความผิดที่อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้ ความผิดที่อยู่ในอำนาจเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบ หากผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับ หรือได้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกัน ตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่

คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ก็ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
คดีอาญาเช่นกัน

การกระทำความผิดหรือฐานความผิดตามกฎหมายศุลกากรที่สำคัญ

๑. ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร ตามมาตรา ๒๔๒ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ การลักลอบหนี
ศุลกากร หมายถึง การนำของที่ยังไม่ได้เสียค่าภาษีอากรหรือของที่ควบคุมการนำเข้าหรือของที่ยังไม่ได้ผ่านพิธีการ
ศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร โดยของที่ลักลอบหนีศุลกากรอาจเป็นของที่ต้องเสีย
ภาษีหรือไม่ต้องเสียภาษีก็ได้ หรืออาจเป็นของต้องห้ามหรือของต้องจำกัดหรือไม่ก็ได้ หรือจะเป็นการนำของ หรือ
เคลื่อนย้ายของออกจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ท่าเรือรับอนุญาต เขตปลอดอากร
โดยไม่ได้รับอนุญาต หากไม่นำมาผ่านพิธีการศุลกากรก็มีความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร คือ ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน ๑๐ ปีหรือปรับเป็นเงิน ๔ เท่าของราคาของซึ่งรวมค่าภาษีอากรแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ริบของที่
ลักลอบหนีศุลกากรไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

๒. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงค่าภาษีอากร ตามมาตรา ๒๔๓ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐
การหลีกเลี่ยงภาษีอากร หมายถึง การนำของที่ต้องชำระค่าภาษีอากรเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร
โดยนำมาผ่านพิธีการศุลกากรโดยถูกต้อง แต่ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเจตนาเพื่อมิให้ต้องชำระค่าภาษีอากร
หรือชำระในจำนวนที่น้อยกว่าที่จะต้องชำระ เช่น สำแดงปริมาณ น้ำหนัก ราคา ชนิดสินค้า หรือพิกัดอัตรา
ศุลกากรเป็นเท็จ เป็นต้น ดังนั้นผู้นำเข้าหรือส่งออกที่มีความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีอากรจึงมีความผิดฐานสำแดง
เท็จอีกฐานหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีอากร คือ ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับเป็นเงินตั้งแต่ครึ่งเท่าแต่ไม่เกิน ๔ เท่าของค่าอากรที่ต้องเสียเพิ่ม หรือทั้งจำทั้งปรับ
และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

๓. ความผิดฐานสำแดงเท็จ ตามมาตรา ๒๐๒ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ หมายถึง การสำแดงใดๆ
เกี่ยวกับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าไม่ตรงกับหลักฐานเอกสารและข้อเท็จจริงในการนำเข้าและส่งออก หรือเป็น
การยื่นข้อมูลหรือเอกสารใดๆแก่กรมศุลกากรเพื่อเสียอากรหรือปฏิบัติตามกฎหมายไม่ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งอาจ
ก่อให้เกิดความสำคัญผิดได้

ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานสำแดงเท็จ คือ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
๕๐๐,๐๐๐ บาท

๔. ความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด ตามมาตรา ๒๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ หมายถึง
การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออก หรือนำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือถ่ายลำ
โดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้ามอันเกี่ยวกับของนั้น

- ของต้องห้าม หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้นำเข้ามา หรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร เช่น สารเสพติด วัตถุหรือสื่อลามก ของลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ละเมิด ลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา ธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์ปลอม สัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ที่อยู่ในบัญชีควบคุมของอนุสัญญาไซเตส เป็นต้น

- ของต้องจำกัด หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดว่า หากมีการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น ต้องได้รับอนุญาต ต้องแจ้งรายการ ต้องมีมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง ฯลฯ

ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

๕. ความผิดฐานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพิธีการศุลกากร ตามมาตรา ๒๐๘ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ หมายถึง ในการนำเข้าและส่งออกสินค้าแต่ละครั้ง ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารและการควบคุมการจัดเก็บภาษีอากรและการนำเข้า-ส่งออกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๔ “ของต้องห้าม” หมายความว่า ของที่มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร

“ของต้องจำกัด” หมายความว่า ของที่มีกฎหมายกำหนดว่า หากจะมีการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดยื่น จัดให้ หรือยอมให้ผู้ยื่นยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับการเสียอากร หรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ถูกต้องหรือไม่บริบูรณ์ อันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในรายการใดๆ ที่ได้แสดงไว้ในใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๒๐๘ ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๒๔๒ ผู้ใดนำเข้าเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ทำเรือรับอนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ริบของนั้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดนำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าว ออกไปนอกราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียอากร โดยเจตนาจะฉ้ออากรที่ต้องเสียสำหรับ ของนั้นๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินตั้งแต่ครั้งเท่าแต่ไม่เกินสี่เท่าของอากรที่ต้องเสียเพิ่ม หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๒๔๔ ผู้ใดนำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าว ออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำ โดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้าม อันเกี่ยวกับของนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบ ของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

มาตรา ๒๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าบุคคลนั้น ยินยอมใช้ ค่าปรับ หรือได้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกันตามที่อธิบดีเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะงดการฟ้องร้อง เสียก็ได้ และให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

ในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรจะฟ้องบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บันทึกเหตุผลในการฟ้อง ผู้กระทำความผิดไว้ด้วย

ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐

หมวด ๗ ส่วนที่ ๔ บทที่ ๑ (คำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ ๑๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๑ ๐๑ หลักการ

เพื่อให้การสั่งคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งเป็นไปตามมาตรฐาน เดียวกัน อธิบดีกรมศุลกากรอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มอบหมายและกำหนดระเบียบให้ที่ปรึกษา รองอธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก สำนักงานศุลกากร นายด่านศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณาสั่งคดี หรือสั่งคดีไปก่อน หรือดำเนินคดีสำหรับคดีความผิดตามมาตรา ๒๕๖ และ มาตรา ๒๕๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๑ ๐๓ หลักเกณฑ์การสั่งคดี

การพิจารณาสั่งคดีตามเกณฑ์ปกติของการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องที่กรมศุลกากรกำหนดให้ ผู้อำนวยการสำนัก สำนักงานศุลกากร นายด่านศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสั่งคดีได้ ดังนี้

(๑) ให้ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายมีอำนาจเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๒๕๖ แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับคดีที่เป็นไปตามเกณฑ์ปกติของการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง

(๒) ให้ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ผู้อำนวยการสำนักสำนักงานศุลกากร นายด่านศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมาย มีอำนาจสั่งคดีไปก่อนได้ตามที่อธิบดีกรมศุลกากรมอบอำนาจตามคำสั่งกรมศุลกากร ว่าด้วยการมอบ อำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมศุลกากร

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๑ ๐๔ การเสนอคดีฟ้องร้อง

(๑) ให้ผู้อำนวยการสำนัก สำนักงานศาลากร มีอำนาจเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๒๕๖ แห่งพระราชบัญญัติศาลากร พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับคดีที่เป็นไปตามเกณฑ์ปกติของการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง โดยให้สำนัก สำนักงาน หรือด้านศาลากร รายงานการส่งคดีพร้อมส่งภาพถ่ายบันทึกอนุมัติระดับคดีให้ผู้อำนวยการสำนัก กฎหมายหรือผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักงาน ตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมศาลากร อนุมัติระดับคดีเป็นรายเดือน และให้รายงานภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป

(๒) การส่งคดีไปก่อนที่เป็นไปตามเกณฑ์ปกติของการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องที่กรมศาลากรกำหนด สำหรับคดีความผิดที่อยู่ในอำนาจงดการฟ้องร้องตามมาตรา ๒๕๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้สำนัก สำนักงาน หรือด้านศาลากร พร้อมส่งแฟ้มคดีให้สำนักกฎหมาย ภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป เพื่อนำเสนอคณะกรรมการเปรียบเทียบพิจารณางดการฟ้องร้อง

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๑ ๐๕ วันที่คดีระดับไปตามกฎหมาย

ให้วันที่ผู้อำนวยการสำนัก สำนักงานศาลากร รองอธิบดี ที่ปรึกษาฯ หรืออธิบดี อนุมัติให้งดการฟ้องร้อง หรือวันที่คณะกรรมการเปรียบเทียบมีมติให้งดการฟ้องร้อง เป็นวันที่คดีระดับไปตามมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ แห่งพระราชบัญญัติศาลากร พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๑ ๐๗ การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องและการดำเนินคดี

ในกรณีที่ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง ให้ผู้ต้องหาเขียนคำร้องและลงนามตาม แบบแนบท้ายประมวลฯ บทนี้ หรือหนังสือที่มีข้อความทำนองเดียวกัน และให้ส่งคดีไปตามหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องที่กรมศาลากรกำหนด

ในกรณีที่มีการส่งคดีเพื่อเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องแล้วแต่ผู้ต้องหาไม่ประสงค์จะขอให้เปรียบเทียบงดการฟ้องร้องหรือไม่มีเงินชำระค่าปรับและหรือชดใช้มูลค่าของกลางแทนการยกของกลางให้เป็นของแผ่นดินหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหรือคดีที่ไม่อาจเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องได้ให้ดำเนินการร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนต่อไป

หมวด ๗ ส่วนที่ ๔ บทที่ ๒ (คำสั่งทั่วไปกรมศาลากร ที่ ๑๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๔ การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องกรณีการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท

กรณีเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลากร และเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วยซึ่งเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และอัตราโทษตามกฎหมายศาลากรสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายอื่น ให้งดการฟ้องร้องตามหลักเกณฑ์ข้างต้น แต่ถ้าอัตราโทษตามกฎหมายศาลากรสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายอื่น ให้งดการฟ้องร้องตามหลักเกณฑ์ข้างต้น แต่ถ้าอัตราโทษตามกฎหมายอื่นสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายศาลากร เช่น พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี เว้นแต่ในกฎหมายอื่นนั้นจะกำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยศาลากรเกี่ยวกับการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องมาใช้บังคับ เช่น พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.

๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๕ การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒

กรณีนำของต้องห้าม ของต้องกักตัก ตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ เข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๐ ประกอบมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ และเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวกับความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ หากความผิดตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นบทหนักให้เปรียบเทียบตามมาตรา ๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้ใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามประมวลฯ ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑ (๔๑) และ (๔๓) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๖ การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง

ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงหรือเหตุผลสมควรที่จะพิจารณาเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ตามประมวลฯ ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑ หรือควรผ่อนผันการปรับ นอกจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือควรปรับหนักขึ้นหรือเบาลง เช่น ใช้วิธีการอันแยบยล ในการกระทำความผิดเพื่อวัตถุประสงค์ในการหลีกเลี่ยงกฎหมาย หรือระบียบข้อบังคับของทางราชการ หรือในกรณีที่จะดำเนินคดีต่อไปเห็นได้ว่า รูปคดีหรือผลคดีอาจเสี่ยงต่อความเสียหายแก่รัฐ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐ หรือความเหมาะสมในทางการเมืองการปกครอง การศาสนา หรือสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ให้เสนออธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณาสั่งการเป็นรายๆ ไป

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๗ การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากรตามกฎหมายอื่น

ผู้นำของเข้า หรือผู้ส่งของออก จะมีความผิดหรือไม่มีความผิดตามกฎหมายศุลกากรก็ตาม หากยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีสรรพสามิต หรือภาษีเพื่อมหาดไทย หรือภาษีอื่นๆ ไว้ไม่ถูกต้องหรือมีข้อผิดพลาด ทำให้จำนวนค่าภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไป ให้พิจารณาตามคำสั่งกรมสรรพากร คำสั่งกรมสรรพสามิต หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๘ การใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐

การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องหรือการสั่งคดีไปก่อน แล้วแต่กรณีที่เป็นไปตามเกณฑ์ปกติของการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้อง ให้สั่งคดีโดยนำเกณฑ์การพิจารณาเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร ตามคำสั่งกรมศุลกากรในปัจจุบันมาใช้บังคับ ไม่ว่าความผิดจะเกิดขึ้น ณ เวลาปัจจุบันหรือ ณ เวลาที่คำสั่งอื่นใช้บังคับอยู่ก็ตาม

ข้อ ๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑ เกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐

๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑	ฐานความผิด	รายละเอียดหรือลักษณะของการกระทำ ความผิด	เกณฑ์เปรียบเทียบ งดการฟ้องร้อง
(๑)	มาตรา ๒๐๒ ผู้ใดยื่น จัดให้ หรือยอมให้ผู้ยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับการเสียอากรหรือการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ถูกต้อง หรือไม่บริบูรณ์อันอาจก่อให้เกิด ความสำคัญผิดในรายการใด ๆ ที่ได้แสดงไว้ในใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลดังกล่าวต่อ พนักงานศุลกากร ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท	ข้อ ๑ กรณีแสดงข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ บริบูรณ์เป็นเหตุให้อากรเกินจากที่ต้อง ชำระ	ผ่อนผันการปรับ
		ข้อ ๒ กรณีแสดงข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ บริบูรณ์เป็นเหตุให้อากรขาดไม่เกิน ๕,๐๐๐.- บาท	ผ่อนผันการปรับ
		ข้อ ๔ กรณีแสดงข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ บริบูรณ์เป็นเหตุให้อากรขาดเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท แต่ผู้กระทำความผิดตรวจ พบความผิดเองแล้วร้องขอแก้ไขให้ถูกต้อง โดยแสดงแจ้งชัดเป็นลายลักษณ์อักษรต่อ พนักงานศุลกากรก่อนที่พนักงานศุลกากร ตรวจพบความผิด ทั้งนี้โดยไม่มีเหตุทุจริต ด้วยประการใดๆ เว้นแต่กรณีที่มีการขอ แก้ไขตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ การขอแก้ไขข้อมูลก่อนการตรวจ ปลดปล่อยออกไปจากอารักขาของ ศุลกากรต้องยื่นขอแก้ไขก่อนการกำหนด ชื่อพนักงานศุลกากรเพื่อทำการตรวจ ปลดปล่อยของ	ผ่อนผันการปรับ
		ข้อ ๕ กรณีผู้กระทำความผิดตรวจพบ ความผิดเองว่ามีของเกินจากที่สำแดงในใบ ขนสินค้าขาเข้าภายหลังจากที่ได้รับมอบ ของไปจากอารักขาของศุลกากรแล้วร้อง ขอแก้ไขให้ถูกต้อง โดยแสดงแจ้งชัดเป็น ลายลักษณ์อักษรต่อพนักงานศุลกากร ก่อนที่พนักงานศุลกากรจะตรวจพบ ความผิด โดยไม่มีเหตุทุจริตด้วยประการ ใด ๆ หรือไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นของ ที่นำเข้ามาโดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร	ปรับ ๑,๐๐๐ บาท และให้ชำระค่าภาษี อากรที่ขาดให้ ครบถ้วนพร้อมเบี้ย ปรับเงินเพิ่มตาม กฎหมายและให้แก้ไข ข้อมูลใบขนสินค้าให้ ถูกต้อง

๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑	ฐานความผิด	รายละเอียดหรือลักษณะของการกระทำ ความผิด	เกณฑ์เปรียบเทียบ งดการฟ้องร้อง
		ข้อ ๘ กรณีแสดงข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ บริบูรณ์แต่ไม่มีผลกระทบต่ออากร	ผ่อนผันการปรับ
		ข้อ ๑๐ กรณีแสดงข้อมูลในใบขนสินค้าอัน ได้แก่ รหัสสถิติสินค้า มูลค่าการนำเข้า และส่งออก ปริมาณ หรือน้ำหนักตาม หน่วยที่จัดเก็บสถิติรหัสประเทศที่เป็น สากล อัตราแลกเปลี่ยน และเลข ประจำตัวผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่มีผลกระทบต่ออากร	ปรับ ๕๐๐ บาท
(๗)	มาตรา ๒๐๘ ผู้นำของเข้าหรือผู้ ส่งของออกผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามมาตรา๕๑ ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่น บาท	ข้อ ๑ กรณีฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติเกี่ยวกับ พิธีการศุลกากรในการนำของไปจาก อารักขาของศุลกากร หรือการส่งของ ออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่เป็นการกระทำความผิด เดียวกันกับความผิดตามมาตรา ๒๐๒ ให้ ระงับคดีตามเกณฑ์เปรียบเทียบใน ความผิดตามมาตราดังกล่าว	ปรับ ๑,๐๐๐ บาท
(๔๑)	มาตรา ๒๔๒ ผู้ใดนำเข้ามาใน หรือส่งออกไปนอก ราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ ผ่านพิธีการศุลกากร หรือ เคลื่อนย้ายของออกไปจาก ยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ทำเรือรับ อนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยมิได้รับอนุญาตจาก พนักงานศุลกากรต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับ เป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้ รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือ ทั้งจำทั้งปรับและให้รับของนั้น ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำ พิพากษาหรือไม่	ข้อ ๑ กรณีนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอก ราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการ ศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจาก ยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพัก สินค้า ที่มั่นคง ทำเรือรับอนุญาต หรือเขต ปลอดอากร โดยมิได้รับอนุญาตจาก พนักงานศุลกากร	ปรับสองเท่าของ ราคาของรวมค่า อากร กับอีกหนึ่งเท่า ของภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย และภาษีอื่นๆ(ถ้ามี) และให้ยกของกลาง ให้เป็นของแผ่นดิน
		ข้อ ๖ กรณีที่ของกลางเป็นของที่ไม่ต้องชำระ อากรศุลกากร ไม่ว่าจะตรวจพบ ณ ที่ใด ในราชอาณาจักร	ให้ยกของกลางให้ เป็นของแผ่นดิน

๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑	ฐานความผิด	รายละเอียดหรือลักษณะของการกระทำ ความผิด	เกณฑ์เปรียบเทียบ งดการฟ้องร้อง
	ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน	ข้อ ๘ กรณีที่ได้มีการนำสินค้าบรรทุกขึ้นเรือและส่งออกป็นอกราชอาณาจักรโดยผู้ส่งของออกมิได้ส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาออกในระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ (TCES) เพื่อปฏิบัติพิธีการศุลกากร หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ส่งของออกมิได้มีเจตนาทุจริตในการนำของออกไปโดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร หรือหลีกเลี่ยงอากร	ปรับตัวแทนเรือผู้ส่งของออกและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท และให้ระงับการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรทุกประเภท เฉพาะใบขนสินค้าขาออกฉบับนั้น
(๔๒)	มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดนำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียอากร โดยเจตนาจะฉ้ออากรที่ต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินตั้งแต่ครึ่งเท่าแต่ไม่เกินสี่เท่าของค่าอากรที่ต้องเสียเพิ่มหรือทั้งจำทั้งปรับและศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน	ข้อ ๑ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร หรือพยายามหลีกเลี่ยงอากรเป็นเหตุให้อากรขาด (๑) อากรขาดไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (๒) อากรขาดเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (๓) อากรขาดเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท	ให้ปรับครึ่งเท่าของอากรที่ขาดและให้ชำระค่าภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วนพร้อมเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมาย ให้ปรับหนึ่งเท่าของอากรที่ขาดและให้ชำระค่าภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วนพร้อมเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมาย ให้ปรับสองเท่าของอากรที่ขาดและให้ชำระค่าภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วนพร้อมเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมาย

๗ ๐๔ ๐๒ ๐๑	ฐานความผิด	รายละเอียดหรือลักษณะของการกระทำ ความผิด	เกณฑ์เปรียบเทียบ งดการฟ้องร้อง
		ข้อ ๓ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรในกรณี ที่เห็นได้ว่าเป็นการนำของชุกช่อนมากับ ของที่สำแดงโดยวิธีการอันแยบยล เพื่อ ไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจพบของที่ชุกช่อนไว้ นั้น	ปรับสี่เท่าของค่า อากรที่ขาด และให้ ยกของกลางที่ชุก ช่อนมานั้นให้เป็นของ แผ่นดิน
(๔๓)	มาตรา ๒๔๔ ผู้ใดนำของที่ผ่าน หรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากร เข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่ง ของดังกล่าวออกไปนอก ราชอาณาจักร หรือนำของเข้า เพื่อการผ่านแดนหรือการถ่าย ลำโดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือ ข้อห้ามอันเกี่ยวกับของนั้น ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจ สั่งริบของนั้นก็ได้อันจะมีผู้ถูก ลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษ เช่นเดียวกัน	ข้อ ๑ กรณีเป็นการหลีกเลี่ยงข้อห้ามใน การนำเข้า การส่งออก การผ่านแดน หรือ การถ่ายลำ ข้อ ๒ กรณีหลีกเลี่ยงข้อจำกัดในการนำเข้า การส่งออก การผ่านแดน หรือการถ่ายลำ (๑) กรณีของต้องจำกัดในการนำเข้า หาก หน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตได้ ออกใบอนุญาตให้ภายหลังวันนำเข้า หรือ ได้แจ้งให้กรมศุลกากรทราบเป็นลาย ลักษณ์อักษรว่าผ่อนผันให้นำเข้ามาได้หรือ อนุญาตให้นำเข้ามาได้และให้ส่งกลับ ออกไปนอกราชอาณาจักร	ให้ยกของกลางให้ เป็นของแผ่นดิน ปรับร้อยละ ๑๐ ของ ราคาของ ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ บาท แต่ไม่ เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ว่ากันถึงว่าของ นั้นๆจะต้องเสียอากร หรือไม่

ส่วนที่สาม

การดำเนินการเกี่ยวกับคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร

คดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร เป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๔๒ แห่งพ.ร.บ. ศุลกากร ๒๕๖๐ “ผู้ใดนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการ ศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ท่าเรือ รับบนอนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สิบปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับของนั้น ไม่ว่าจะมิได้ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน” นั่นคือมีลักษณะการกระทำความผิดที่ผู้นำของเข้ามาในหรือออกนอกราชอาณาจักร โดยไม่เสียภาษีศุลกากรหรือไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง และ/หรือ รู้อยู่แล้วว่าเป็นของที่นำเข้ามาในหรือออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่เสียภาษีศุลกากรหรือไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง

โดยแนวทางการดำเนินคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร กรณีศึกษาด้านศุลกากรเบตง ส่วนใหญ่จะเป็นคดีลักลอบที่พนักงานศุลกากรเป็นผู้จับกุม ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีจำนวน ๔๔ คดี รองลงมาเป็นคดีลักลอบที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้จับกุม โดยเฉพาะตำรวจ จำนวน ๑๒ คดี ดังนั้นจึงแยกขั้นตอนการพิจารณาคดีออกเป็น คดีเจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้พบความผิดและกรณีเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น เช่น พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้พบความผิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

➤ กรณีเจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้พบความผิด

กรณีคดีมีผู้ต้องหา เมื่อมีการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา ให้ส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางไปยังด่านศุลกากร เจ้าหน้าที่งานคดีหรือนิติกรประจำด่านศุลกากร จะดำเนินการรับเรื่องและทำการพิจารณาคดี ดำเนินการสอบปากคำในรายละเอียดแห่งความผิด ยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด รวมถึงความประสงค์ของผู้ต้องหาที่จะขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และประเด็นรายละเอียดแห่งความผิด หากมีข้อตกลงหรือยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ให้ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะนั้น รวมถึงตรวจสอบว่ามีคำร้องขอคืนของกลางและได้ขอคืนในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่

๒. ให้ตรวจสอบเอกสารส่วนตัวของผู้ต้องหาแต่ละคน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง หรือหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ถ่ายสำเนาไว้ประกอบสำนวน หากมีผู้ต้องหาหลายคนให้แยกการควบคุมผู้ต้องหาในลักษณะที่ไม่อาจปรึกษากันได้

๓. ดำเนินการสอบปากคำผู้ต้องหา โดยก่อนสอบปากคำ เจ้าหน้าที่ผู้สอบปากคำควรขอทราบความประสงค์ของผู้ต้องหาว่าจะขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากรหรือไม่ และอธิบายชี้แจงเกณฑ์การระงับคดีให้ผู้ต้องหาทราบ พร้อมแจ้งสิทธิตามกฎหมายขณะควบคุมตัวผู้ต้องหา

๔. หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและมีความประสงค์ขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศาลการ ให้ผู้ต้องหาดำเนินการกรอกข้อความและลงนามในคำร้องขอให้เปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศาลการแต่หากผู้ต้องหาไม่ประสงค์ที่จะระงับคดีในชั้นศาลการ ให้เจ้าหน้าที่งานคดีทำหนังสือส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

๕. กรณีเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศาลการ และเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วยซึ่งเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท และอัตราโทษตามกฎหมายศาลการสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายอื่น ให้งดการฟ้องร้องตามหลักเกณฑ์กฎหมายศาลการ แต่ถ้าอัตราโทษตามกฎหมายอื่นสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายศาลการ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี เว้นแต่ในกฎหมายอื่นนั้นจะกำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยศาลการเกี่ยวกับการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องมาใช้บังคับ

๖. เมื่อทราบความผิดของผู้ต้องหาว่าเป็นความผิดกฎหมายใด ฐานใดแล้วจึงดูเกณฑ์ระงับคดีเสนอเพื่อพิจารณาสิ่งคดีไปก่อน เพื่องดการฟ้องร้องตาม มาตรา ๒๕๖ หรือ ๒๕๗ แห่ง พ.ร.บ.ศาลการ พ.ศ.๒๕๖๐

กรณีคดีไม่มีผู้ต้องหา

๑. ดำเนินการตรวจสอบตาม พ.ร.บ. ศาลการ พ.ศ.๒๕๖๐ ให้พนักงานศาลการ มีอำนาจยึดหรืออายัดสิ่งใดๆ อันจะพึงต้องริบ หากภายใน ๓๐ วัน สำหรับของกลางทั่วไป และภายในกำหนด ๖๐ วัน สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด โดยเจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่ยื่นคำร้องขอคืน เจ้าหน้าที่งานคดีหรือนิติกรทำเรื่องเสนอความเห็นให้ของกลางตกเป็นของแผ่นดินตาม มาตรา ๑๖๗ แห่ง พ.ร.บ. ศาลการ พ.ศ.๒๕๖๐

๒. เมื่อของกลางตกเป็นของแผ่นดินแล้ว เจ้าหน้าที่งานคดีหรือนิติกรจะทำเรื่องแจ้งเจ้าหน้าที่ของกลางเพื่อจำหน่ายของกลางตามระเบียบต่อไป

➤ **กรณีเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น เช่น พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้พบความผิด**

กรณีคดีมีผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นผู้ควบคุมดำเนินการสอบปากคำผู้ต้องหาและแจ้งสิทธิผู้ต้องหารวมถึงความประสงค์ของผู้ต้องหาที่จะขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศาลการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. หากผู้ต้องหาประสงค์ขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศาลการ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหายังด่านศาลการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่งานคดีหรือนิติกรพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยมีขั้นตอนการพิจารณาคดีเช่นเดียวกับกรณีเจ้าหน้าที่ศาลการเป็นผู้พบความผิด

๒. หากผู้ต้องหาไม่ประสงค์จะขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศาลการ หรือประสงค์จะขอต่อสู้คดี ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป

๓. ในส่วนของกลางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องส่งของกลางมาให้ด่านศาลการเก็บรักษาและประเมินอากร ทั้งนี้เจ้าหน้าที่งานคดีหรือนิติกรประจำด่านศาลการผู้รับผิดชอบคดี จะต้องประสานงานกับพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีเป็นระยะๆ เพื่อขอทราบความคืบหน้าของคดี

กรณีคดีไม่มีผู้ต้องหา

๑. ดำเนินการตรวจสอบตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ ให้พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจมีอำนาจยึดหรืออายัดสิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องริบหรือเป็นที่สงสัยว่าจะพึงต้องริบตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันยึดหรือจับกุม สำหรับของกลางทั่วไป และเมื่อครบกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันยึดหรือจับกุม สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด นิติกรต้องทำหนังสือถึงผู้จับกุมเพื่อขอทราบว่ามีผู้ได้มาร้องขอคืนของกลางหรือไม่

๒. เมื่อทราบว่ามีผู้ใดมาร้องขอคืนของกลาง นิติกรจะนำเรื่องเสนอเสนอความเห็นให้ของกลางตกเป็นของแผ่นดินตาม มาตรา ๑๖๗ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐

๓. เมื่อของกลางตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ให้แจ้งผลคดีให้พนักงานสอบสวนและผู้จับกุมทราบและแจ้งผลการจำหน่ายของกลาง พร้อมแจ้งความประสงค์ขอเบิกเงินสินบนรางวัล ทำเรื่องอนุมัติค่าเบิกจ่ายเงินสินบน รางวัล แล้วแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ

การติดตามผลการดำเนินการ

งานคดี เมื่อมีการทำแฟ้มคดีและเสนอต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว นิติกรจะมีการติดตามความคืบหน้าของคดีนั้นๆเป็นระยะ เนื่องจากบางคดีไม่ได้จบเพียงแค่นั้นศุลกากรเพียงอย่างเดียว เช่น กรณีที่มีการส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ทางนิติกรต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความคืบหน้าของคดี ทั้งในชั้นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลตามกระบวนการยุติธรรม เพื่อจะได้ดำเนินการในส่วนงานคดีศุลกากรต่อไป

งานของกลาง นิติกรจะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลของกลางเพื่อตรวจสอบว่าของกลางในคดีใดสามารถจำหน่ายไปก่อนเพื่อถ่อเงินไว้แทนของ เนื่องจากบางคดี คดีที่ยังไม่มีผลถึงที่สุด หรือยังไม่ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมาย หากเข้าเงื่อนไข ของกลางที่เป็นของสดของเสียได้ หากปล่อยไว้จะเสื่อมสภาพหรือเสียหายของกลางซึ่งถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายต่อประโยชน์ของทางราชการ หรือของซึ่งค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะมากเกินไป ก็สามารถพิจารณาให้ดำเนินการจำหน่ายไปก่อนเพื่อถ่อเงินแทนของได้

การดำเนินการจ่ายสินบนรางวัล เมื่อคดีถึงที่สุดและดำเนินการจำหน่ายของกลางเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่เงินสินบนรางวัล ดำเนินการตามระเบียบเบิกจ่ายเงินสินบนรางวัล และประสานงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจับกุมมาติดต่อเพื่อให้มารับเงินสินบนรางวัลภายในเวลาที่กำหนด หรือหากไม่มีผู้มารับสินบน รางวัลภายในเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่จะดำเนินการผลักเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

การปิดแฟ้มคดี ของกลางที่จำหน่ายหมดแล้วไม่ว่าจะจำหน่ายโดยวิธีใดก็ตามหรือถ้ากรณีได้มีการเบิกจ่ายเงินสินบนรางวัลเสร็จสิ้นแล้ว ให้หน่วยงานของกลางรวบรวมหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วทำบันทึกแจ้งผลการจำหน่ายไปหน่วยงานคดี เพื่อให้นิติกรทำเรื่องขออนุมัติปิดแฟ้มคดีเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นขึ้นไป

ขั้นตอนการพิจารณาคดีลักลอบตามกฎหมายศุลกากร

เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้พบความผิด

กรณีคดีมีผู้ต้องหา

- ตรวจสอบประเด็นข้อเท็จจริง
- ตรวจสอบเอกสารส่วนตัวผู้ต้องหา
- สอบปากคำ
- แจ่งสิทธิตามกฎหมาย

ตกลงระงับคดีในชั้น
ศุลกากร

- พิจารณาความผิดตามกฎหมายศุลกากร
- ดำเนินการระงับคดี

เปรียบเทียบปรับงดการ
ฟ้องร้องคดี

กรณีคดีไม่มีผู้ต้องหา

- สิทธิเรียกคืนของกลาง
- ๓๐ วันสำหรับของกลางทั่วไป
- ๖๐ วันสำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด

เสนอความเห็นให้ของกลางตกเป็น
ของแผ่นดิน

ไม่ตกลงระงับคดีในชั้น
ศุลกากร

ส่งพนักงานสอบสวน
ดำเนินคดี

ติดตามผลคดีถึงที่สุด

- คำพิพากษาของศาล
- คำสั่งพนักงานอัยการ

เจ้าพนักงานตามกฎหมาย (ตำรวจ) เป็นผู้พบความผิด

กรณีคดีมีผู้ต้องหา

ดำเนินการสอบปากคำ
(ตามกระบวนการของเจ้าพนักงาน)

ตกลงระงับคดีในชั้น
ศุลกากร

ส่งตัวผู้ต้องหาไปยังด่าน
ศุลกากร

เจ้าหน้าที่ศุลกากร

- พิจารณาความผิดตามกฎหมายศุลกากร
- ดำเนินการระงับคดี

เปรียบเทียบปรับงดการฟ้องร้องคดี

ไม่ตกลงระงับคดีในชั้น
ศุลกากร

พนักงานสอบสวน
ดำเนินการฟ้องคดี
ผู้ต้องหาต่อไป

ติดตามผลคดีถึงที่สุด

- คำพิพากษาของศาล
- คำสั่งพนักงานอัยการ

กรณีคดีไม่มีผู้ต้องหา

สอบถามการติดตามเอาทรัพย์สินของ
กลางคืน

- ๓๐ วันสำหรับของกลางทั่วไป
- ๖๐ วันสำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด

เสนอความเห็นให้ของกลางตก
เป็นของแผ่นดิน

ของกลางตกเป็นของแผ่นดิน

จำหน่ายของกลาง

เบิกจ่ายเงินรางวัล (ถ้ามี)

ปิดแฟ้มคดี

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ใช้บังคับตั้งแต่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ.๒๕๖๐ ให้ใช้บังคับตั้งแต่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

คำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ ๑๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

คู่มือการปฏิบัติงานของด่านศุลกากรสะเดา